

заняття. Це загострює увагу студента, робить цілеспрямованим мислення, а, отже, сприяє кращому засвоєнню.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. В. Підготовка викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2018. 425 с.
2. Романова Г. М. Підготовка викладачів вищих економічних навчальних закладів до проектування навчальних технологій : монографія. К. : КНЕУ, 2009. 252 с.
3. Стрельников В. Ю., Брітченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.

Лисенко А. В., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна
Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

Наразі існує проблема щодо неповної співвідносності сучасного стану вищої школи в Україні та реалій сьогоденного світу, який швидко змінюється. На нашу думку, навчання в університеті та особистісне виховання в його стінах не можуть існувати одне без одного, оскільки саме ті риси особистості, що мають виховуватися в сучасному університеті, є ефективною базою не тільки кращого засвоєння формальної освіти (більш ефективно навчання в університеті), але й сприяє подальшому самовдосконаленню. Саме це і визначає актуальність проблеми.

Серед дослідників цієї теми останніх п'яти років можна виділити, крім інших, О. Горака, який проводив дослідження щодо готовності студентів до прийняття рішення в проблемних ситуаціях [1], В. Демчук обґрунтовував важливість повноцінного виховання особистості студента [2], Н. Чіжова розглядала особистісно-орієнтований підхід як нову методику навчання [3]. Проте залишилося відкритим питання комплексного використання та порівняння набутих

знань для створення повноцінної картини виховання бажаних рис у студентської молоді, до виховання якої має робити свій внесок університет, в контексті перехідного етапу української освіти.

Саме тому метою роботи є визначення ролі університету у формуванні особистості студента. Визначена мета створила передумови для розв'язання таких завдань у дослідженні: огляд того, якою саме має бути, за сучасними міркуваннями, особистість студента, розгляд та аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що можуть сприяти досягненню цієї мети: освітні, тобто нові принципи організації навчання, умови навчання (тобто матеріальна база), сучасні дидактичні прийоми, також аналізується перехід до особистісно-орієнтованого навчання, роль спільноти університету (наприклад, культура взаємодії між працівниками університету та студентами, її демократизація). Окремо розглядається положення куратора та тьютора, роль наукової діяльності у створенні думаючої особистості, яка може підтримувати діалог у професійній науковій діяльності серед своїх колег.

У сучасних умовах, як слушно вказала Т. Оболенська, парадигма навчання переходить на особистісно-орієнтоване [4, с. 66]. Виховна робота має здійснюватися з передбаченням, прогнозуванням, плануванням, а для цього необхідно знати студента. Таку ціль можна досягнути за допомогою анкет, ділових ігор, індивідуальних бесід, експериментів.

Однією з основних функцій навчання у ЗВО є не тільки надавання знань та їх успішне засвоєння, але й створення особистості, яка здатна самостійно розвиватися, що надає їй можливість підлаштовуватися під потреби світу, який швидко змінюється [3, с. 313]. Саморозвиток є природною потребою людини, саме тому навчальний процес та методи, що використовуються викладачами, мають краще підлаштовуватися під інтереси та риси характеру індивіда. Освітні умови можуть забезпечити певний рівень знань, проте найкращого рівня досягають ті студенти, які є внутрішньо мотивованими сприймати інформацію в університеті та займатися самоосвітою [3, с. 314]. Також важливим завданням України як нації є створення національної ідентичності, тому повага до України як держави та усвідомлення себе громадянином своєї держави є важливим елементом виховання, зокрема у ЗВО [2, с. 27]. За словами О. Горака, когнітивний (знання сутності моральних норм), емоційно-ціннісний (орієнтація на їх дотримання), та поведінковий (уміння дотримуватися моральних норм) аспекти є важливими у вихованні особистостей, які можуть приймати гуманні рішення [1, с. 77–78]. За словами В. Сенашенко, соціально-виховне середовище ЗВО має на меті створення професіонала, який є соціально-інтегрованою особистістю та має стабільне соціальне положення, а також створення позитивної атмосфери професійного росту, що має підвищити інтерес до професії, засвоєння

культурного аспекту під час навчання; створення особистості, яка адекватно розуміє своє місце в цьому світі та орієнтована на самореалізацію в освіті, професії та науці [5, с. 104–105]. На його погляд, сучасна система освіти не тільки має створити такі умови (як наприклад, адекватне оснащення аудиторій для навчання, організація дозвілля, стан гуртожитків та університету, створення позитивної, не авторитарної атмосфери у відносинах між студентами, вчителями та адміністрацією), за яких вищезгадані процеси відбуваються набагато частіше, а також у випадку з міжнародними ЗВО, відбувається розуміння культури свого народу та толерантність до іншого, але й ще зменшення кількості аудиторних занять на користь самостійного опрацювання матеріалу, що виховує в студентах кращу самостійність у своїй навчальній діяльності [5, с. 105–106].

Також важливою є роль куратора у виховному процесі. Це – освітній працівник, до якого має бути прикріплена академічна група. Він сприяє першокурсникам швидше інтегруватися у навчальний процес в університеті, а також допомагає членам групи у набутті автономності як навчальної одиниці, деякий час виступаючи посередником між організацією ЗВО та ними [5, с. 110]. Ще одним важливим елементом позитивного процесу виховання студентів В. Сенашенко називає високу мораль вчителів та їх відносин з учнями, що базується на загальнолюдських цінностях, проте водночас має власну вчительську статистику [5, с. 106]. Останнім часом все частіше обговорюють роль так званого тьютора. За словами В. Сенашенко, в умовах індивідуально-орієнтованого навчання він не тільки допомагає в ролі партнера вибирати студентові власний курс навчання, але й стимулює його прикладати когнітивні зусилля, займатися саморефлексією, що має свій виховний ефект [5, с. 110].

Ще одним важливим фактором, як стверджує В. Сенашенко, є наукова діяльність як виховний процес. Вона вимагає від студента-дослідника розвитку логічного мислення та його чіткості, наукового погляду на світ, вміння аргументовано та послідовного викладати думки в письмовій та усній формі [5, с. 111–112].

У своїй праці «Соціальна зумовленість необхідності посилення виховання в університеті» Л. Демчук наголошує на тому, що одним із сучасних завдань університету є створення національної інтелігенції, що привносить у розвиток всього суспільства суспільні цінності, що були набуті ними під час навчання в університеті. Вони, у свою чергу, мають бути подані так, щоб студенти не розцінювали це як моралізаторство, а лише як моральні уроки, які вони самі виносять з навчального процесу та освітнього оточення [2, с. 34–35].

Отже, можна зробити висновки щодо того, що сучасна особистість має бути динамічною, тому навчання в університеті має виховувати в ній самостійність здобування знань, науковий погляд на світ, толерантність до інших культур та

поглядів, добротність та національну самосвідомість. З боку університетів має бути зроблене таке: створення високоосвіченої професійної спільноти, перехід до особистісно-орієнтованого навчання, покращення матеріальної бази, тьюторства та кураторства, підтримання високої культури спілкування між всіма членами університетської спільноти.

Список використаних джерел

1. Горак О. Р. Стан сформованості готовності студентів до гуманістичного вирішення проблемних ситуацій *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2017 р. Вип. 6. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. С. 66–73.
2. Демчук В. С. Соціальна зумовленість необхідності посилення виховної діяльності в університеті *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*: збірник наукових праць КНЛУ. Вип. 53. Київ, 2016. С. 26–36
3. Чіжова Н. В., Особистісно-орієнтований підхід як умова для саморозвитку студентів під час навчання в університеті *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2017 р. Вип. 6. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. С. 312–315.
4. Оболенська Т. Нова парадигма виховної роботи в університеті. *Вища школа*. 2011. № 12. С. 66–73.
5. Сенашенко В. С. Социально-воспитательная среда вуза как основа воспитания и социализации студенчества *Высшее образование в России*. 2011. № 6. С. 103–113.

Малахова А. А., здобувач вищої освіти
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна
 Науковий керівник – **Зарішняк І. М.**, канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

СПОСОБИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На сьогодні розвиток критичного мислення є однією з основних цілей в сучасній освіті. Чому так відбувається? Це пояснюється тим, що від студентів вимагають не простого знання будь-яких фактів, а здатність користуватися на-